

Motion till riksdagen 2019/20:3068

av Johan Forssell m.fl. (M)

Kraftfulla åtgärder mot sexualbrott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag om skärpta straff för våldtäkt av normalgraden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skadestånden för de som utsatts för ett sexualbrott bör höjas avsevärt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att preskriptionstiderna för sexualbrott bör avskaffas helt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att göra en total översyn av bestämmelserna om preskription och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred kartläggning av sexualbrotten som bl.a. ska omfatta vilka som begår brotten och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den dömdes anknytning till Sverige ska väga mindre tungt när utvisningsfrågan prövas i förhållande till vad som är fallet i dag och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tiden för återreseförbud på grund av brott ska förlängas och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffen vid olovlig vistelse efter återreseförbud på grund av brott ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kriminalpolitiken ska kännetecknas av ett tydligt brottsofferperspektiv. Barn och unga är särskilt utsatta, inte sällan för att de befinner sig i olika typer av beroendeställningar till förövaren. Flera åtgärder krävs för att stärka arbetet mot sexuella övergrepp. Det

handlar om ökad förmåga att ingripa mot och utreda sexualbrott, strängare straff för gärningsmännen och tydligare uppföljning av varje enskilt brottsoffer.

Det är av stor betydelse att polisen har kapacitet och förmåga att hitta förövare som undandrar sig rättvisan. Polisen måste se till att fler misstänkta och åtalade kan ställas inför rätta. Fler människor måste känna tilltro till att polis och åklagare tar brotten på största allvar och att varje brottsanmälan utreds. Sverige ska ha en polis och ett rättsväsende som med kraft bekämpar sexualbrott. Utvecklingen gällande sexualbrott måste vändas. Enligt den nationella trygghetsundersökningen från Brå har utsattheten för sexualbrott ökat kraftigt under de senaste åren. För tredje året i rad ökade antalet anmälda våldtäkter under 2018. Totalt anmäldes förra året 7 958 våldtäkter. Samtidigt vet vi att det finns ett stort mörkertal eftersom många brottsoffer väljer att inte anmäla att de utsatts för sexualbrott. Ökningen är särskilt dramatisk bland unga kvinnor där fler än var tredje ung kvinna uppgav att de någon gång under året utsatts för ett sexualbrott. De här problemen får inte ignoreras eller förminska utan måste tas på största allvar.

Moderaterna har ett flertal förslag på skärpt lagstiftning för att förbättra rättsväsendets hantering av sexualbrott. Fler gärningsmän som gjort sig skyldiga till våldtäkt och andra former av sexualbrott ska lagföras – och dömas till strängare straff. För att nå detta mål krävs att utredningsverksamheten stärks, att brottsoffren får det stöd de behöver och att straffen skärps så att de står i proportion till brottens allvar. Straffen för våldtäkt är idag alltför låga med straffskalor som är i princip oförändrade sedan brottsbalken infördes för mer än 50 år sedan. Det finns straffrättsligt sett ett för stort avstånd mellan vissa allvarliga gärningar som rubriceras som sexuellt ofredande och de situationer där det går att fälla någon till ansvar för våldtäkt. Varje oönskad hand på kroppen är en för mycket och det finns allvarliga kränkningar som måste kunna straffas efter ett högre straffvärde, utan att det handlar om våldtäkt.

Därför behöver en ny brottsrubricering, grovt sexuellt ofredande, införas. Straffskalan ska vara fängelse i minst nio månader och högst tre år. Det grova brottet ska ta sikte på situationer där till exempel gärningsmän i grupp angriper en person eller där gärningsmannen på något annat sätt har agerat särskilt hänsynslöst eller kränkande. Detta har riksdagen tillkännagivit för regeringen.

Den gärningsman som begått övergrepp mot en person i en nära relation och döms till fängelse ska vara tvungen att delta i ett behandlingsprogram. Den som vägrar ska få sämre möjligheter till permission och villkorlig frigivning. För de som dömts för grova sexualbrott eller grova brott mot närstående ska behandlingsprogram vara ett krav för villkorlig frigivning. Detta har riksdagen tillkännagivit för regeringen men hittills, trots att flera år har gått, har regeringen inte återkommit till riksdagen med förslag på åtgärder.

Skärp straffen för våldtäkt av normalgraden

Moderaterna vill skärpa straffen för våldtäkt av normalgraden. Våldtäkt och våldtäkt mot barn ska kunna leda till ett fängelsestraff på 3–7 år. Det innebär att det lägsta straffet för våldtäkt och våldtäkt mot barn höjs från fängelse i 2 år till fängelse i 3 år. Det skulle vara en kraftfull markering av hur allvarligt samhället ser på våldtäktsbrottet. Det har gått snart ett och ett halvt år sedan riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen om skärpt straff för våldtäkt. Såvitt är känt har regeringen fortfarande inte ens tillsatt en utredning för att skärpa straffen. Vår uppfattning är att regeringen borde

arbeta mer skyndsamt med denna fråga, och vi uppmanar regeringen att skyndsamt återkomma med ett lagförslag till riksdagen om skärpta straff för våldtäkt.

Särskilda grupper som är specialiserade på sexualbrott inom polisen

För att stärka utredningarna ska en åklagare alltid vara förundersökningsledare i sexualbrottsärenden. Särskilda grupper som är specialiserade på sexualbrott ska finnas i samtliga polisens sju regioner. Det bör skapas en möjlighet att ta upp videoförhör med målsägande i sexualbrottsmål i nära anslutning till brottet. Det inspelade förhöret ska därefter kunna användas som bevisning i en senare rättsprocess.

Fördubbla kränkingsersättningen för brottsoffer

Den som utsatts för brott ska alltid kunna räkna med ett starkt stöd. Den kränkning som brottsoffret lidit efter att ha utsatts för brott bör uppgraderas för att stå i bättre överensstämmelse med de etiska och sociala värderingar som är rådande idag. Vi vill därför fördubbla nivån på den kränkingsersättning som brottsoffer kan få rätt till. En sådan förändring skulle dessutom på ett tydligare sätt markera att det som brottsoffret utsatts för utgör en överträdelse av brottsoffrets rätt till sin person och integritet. Skadestånden för de som utsatts för ett sexualbrott bör fördubblas.

Kartläggning av sexualbrotten

Det finns anledning att göra en bred kartläggning av just sexualbrott med hänsyn till den radikala ökningen av personer som uppger att de utsatts för just sexualbrott under de senaste åren. En sådan kartläggning ska omfatta både brottslighetens karaktär, var och i vilka sammanhang brotten begås, och vilka som begår brotten och vilka som är brottsoffer. Den typ av bred kartläggning som Moderaterna vill se bör kunna ligga till grund för såväl förändrad lagstiftning som utformning av informationsinsatser och andra åtgärder med syfte att förebygga brott.

Preskriptionstiderna för allvarliga sexualbrott och våldtäkt

Alliansregeringen skärpte reglerna för sexualbrott och preskriptionstiderna har utvidgats beträffande sexualbrott mot barn. Numera omfattas i princip alla sexualbrott mot barn av en förlängd preskriptionstid, som innebär att preskriptionstiden börjar löpa den dag barnet fyller eller skulle ha fyllt 18 år.

Att en gärningsman medvetet kan hålla sig undan rättvisan i årtal och därigenom gå fri från allvarliga brottsmisstankar strider mot det allmänna rättsmedvetandet. Polisens förmåga att hitta förövare som undandrar sig rättvisan behöver förbättras för att fler ska kunna ställas inför rätta. Samtidigt går den tekniska och forensiska utvecklingen framåt vilket gör det möjligt att klara upp fler brott. Idag kan det räcka med DNA från enstaka celler för att kunna få fram en DNA-profil som kan jämföras med personer eller andra DNA-spår. En DNA-träff kan utgöra en mycket stark bevisning och vara avgörande för en fällande dom. Sedan årsskiftet är det dessutom möjligt att använda så kallad familjesökning för att finna släktingar till en oidentifierad misstänkt och därigenom komma

vidare med brottsutredningen när den misstänkte själv inte finns i någon databas. Metoden användes bland annat i det så kallade Bildalsfallet där en 24 år gammal våldtäkt kunde klaras upp.

De nya tekniska möjligheter som DNA-tekniken och möjligheterna till familjesökning erbjuder utgör skäl för att ta bort preskriptionstiderna för våldtäkter och andra allvarliga sexualbrott. Det skulle öka möjligheterna till upprättelse för de brottsutsatta samtidigt som det skickar en tydlig signal till gärningsmännen att de inte kan vänta sig att komma undan.

Allteftersom fler brott kan lösas efter längre tid minskar de skäl som motiverat de nuvarande tidsgränserna för när brott preskriberas. Samtidigt finns det skäl att i större utsträckning än idag beakta brottsoffrets behov av upprättelse. Moderaterna anser därför att preskriptionen för våldtäkt och allvarliga sexualbrott bör tas bort på samma sätt som preskriptionen idag är borttagen för bland annat mord, dråp och terroristbrott.

Det bör även övervägas om preskriptionstiderna för andra brott av samma skäl bör förlängas eller avskaffas. Moderaterna vill tillsätta en utredning med uppdrag att göra en total översyn av bestämmelserna om preskription. Det kan finnas skäl att ta bort eller förlänga preskriptionstiden även för andra brott. Reglerna är gamla samtidigt som såväl den forensiska tekniken som synen på flera brott, särskilt mot person, har förändrats över tid. Det är vidare stötande att det är möjligt att undgå straff endast genom att hålla sig undan ett antal år.

Även preskriptionstiden för sexualbrott mot barn bör tas bort helt. Syftet är att stärka skyddet för barn och unga som har utsatts för sexuella övergrepp. Detta har riksdagen tillkännagivit för regeringen.

Förändrade regler om utvisning på grund av brott

Moderaterna vill sänka gränsen för när personer utvisas på grund av brott. Den som exempelvis gör sig skyldig till grova sexualbrott ska som huvudregel utvisas från Sverige. Vi vill att fler brott ska leda till utvisning. Det handlar bland annat om den typ av sexuella ofredanden som sker av grupper av gärningsmän och som vi sett i samband med en del musikfestivaler. Den utländska medborgarens anknytning till Sverige bör inte heller väga lika tungt som idag. Just anknytningen hindrar idag en hel del utvisningar. Även när en utländsk medborgare begått mycket grova brott så får många stanna tack vare sin anknytning till Sverige och eventuellt familj och andra som bor här.

Kravet på synnerliga skäl för att kunna utvisa en utlänning som vistats i Sverige med uppehållstillstånd i minst fyra år när åtal väcks eller om han/hon då varit bosatt i Sverige i minst fem år bör samtidigt sänkas. Anknytning till Sverige bör även fortsättningsvis ha betydelse – men inte väga lika tungt. Det bör i ökad utsträckning tas hänsyn till att en utländsk medborgare som utvisas kan hålla kontakt med familj och andra via telefon, e-post m.m. och/eller genom besök till den utvisades hemstat.

Skärpta regler för återreseförbud

Vi vill skärpa regelverket för återreseförbud. Begår någon ett allvarligt brott såsom grov våldtäkt eller grovt rån och saknar anknytning till Sverige är det exempelvis rimligt att brottet leder till ett återreseförbud på livstid. Det är straffbart att vistas i landet för den som har ett återreseförbud på grund av brott. Straffskalan är fängelse från 14 dagar till

ett år. Av rättspraxis framgår att straffet normalt bestämts till fängelse i en månad. Det är angeläget att den som begår brott och till följd av detta utvisas inte återvänder till Sverige i strid med återreseförbudet. De straff som döms ut i dag är för låga. Vi föreslår att straffminimum för olovlig vistelse i strid med återreseförbud på grund av brott därför ska höjas till fängelse i sex månader.

Johan Forssell (M)

Magdalena Schröder (M)

Mikael Damsgaard (M)

Ellen Juntti (M)

Sten Bergheden (M)